

Тести

"Педагогічні ситуації"

Ця методика дозволяє судити про педагогічні здібності людини на основі того, який вихід вона знаходить з ряду описаних у ній педагогічних ситуацій. Перед початком дослідження випробуваний одержує інструкцію наступного змісту:

«Перед вами — ряд скрутних педагогічних ситуацій. Познайомившись зі змістом кожної з них, необхідно вибрати з числа запропонованих варіантів реагування на дану ситуацію таку, яка з педагогічної точки зору найбільш правильна, на вашу думку. Якщо жоден із запропонованих варіантів відповідей вас не влаштовує, то можна указати свій, оригінальний, у двох нижніх рядках після всіх перерахованих для вибору альтернатив. Це, як правило, будуть 7-й і наступні варіанти відповідей на ситуацію».

Ситуація 1

Ви приступили до проведення уроку. Всі учні заспокоїлися, настала тиша, і раптом у класі хтось голосно засміявся. Коли ви, не встигнувши нічого сказати, питально і здивовано подивилися на учня, що засміявся, він, дивлячись вам прямо в очі, заявив: «Мені завжди смішно дивитися на вас і хочеться сміятися, коли ви починаєте вести заняття».

Як ви відреагуєте на це? Виберіть підходящий варіант слів наведених реакцій учителя з числа запропонованих нижче.

1. *«От тобі і на!»*
2. *«А що тобі смішно?»*
3. *«Ну, і заради бога!»*
4. *«Ти що, дурачок?»*
5. *«Люблю веселих людей».*
6. *«Я радий(а), що створюю в тебе веселий настрій».*
7. *Власний варіант _____.*

Ситуація 2

На самому початку заняття або вже після того, як ви провели кілька занять, учень заявляє вам: «Я не думаю, що ви як педагог, зможете нас чомусь навчити». Ваша реакція:

1. *«Твоя справа — учитися, а не вчити вчителя».*
2. *«Таких, як ти, я, звичайно, нічому не зможу навчити».*
3. *«Можє бути, тобі краще перейти в інший клас або учитися в іншого вчителя?»*
4. *«Тобі просто не хочеться учитися».*
5. *«Мені цікаво знати, чому ти так думаєш».*
6. *«Давай поговоримо про це докладніше. У моєму поведженні, напевно, є щось таке, що наводить тебе на подібну думку».*
7. _____

Ситуація 3

Учитель дає учневі завдання, а той не хоче його виконувати і при цьому заявляє: «Я не хочу це робити!».

Яка повинна бути реакція вчителя?

1. *«Не хочеш — змусимо!»*
2. *«Для чого ж ти тоді прийшов учитися?»*
3. *«Тим гірше для тебе, залишайся неуком. Твоє поведження схоже на поведження людини, що на зло собі хотів би відрізати свій ніс».*
4. *«Чи усвідомлюєш ти, чим це може для тебе закінчитися?»*
5. *«Не міг би ти пояснити, чому?»*
6. *«Давай сядемо й обговоримо — може бути, ти і правий».*
7. _____

Ситуація 4

Учень розчарований своїми навчальними успіхами, сумнівається у своїх здібностях і в тому, що йому коли-небудь, удасться зрозуміти і засвоїти матеріал. Він говорить учителю: «Як ви думаєте, чи удасться мені коли-небудь учитися на відмінно і не відставати від інших хлопців у класі?». Що повинен на це йому відповісти вчитель?

1. *«Якщо чесно сказати — сумніваюся».*
2. *«Пак, звичайно, у цьому ти можеш не сумніватися».*
3. *«У тебе прекрасні здібності, і я пов'язую з тобою великі надії».*
4. *«Чому ти сумніваєшся в собі?»*
5. *«Давай поговоримо і з'ясуємо в чому тут проблема».*
6. *«Багато чого залежить від того, як ми з тобою будемо працювати».*
7. _____

Ситуація 5

Учень говорить учителям: «На два найближчих уроки, що ви проводите, я не піду, тому що в цей час хочу сходити на концерт молодіжного ансамблю (варіанти: погуляти з друзями, побувати на спортивних змаганнях як глядач, просто відпочити від школи)». Як потрібно відповісти йому?

1. *«Спробуй тільки!»*
2. *«Наступного разу тобі прийдеється прийти в школу з батьками».*
3. *«Це — твоя справа, тобі ж здавати іспит (залік). Прийдеється все-одно звітувати за пропущені заняття, я потім тебе обов'язково запитав».*
4. *«Ти, мені здається, дуже несерйозно відносишся до занять».*
5. *«Можє, тобі взагалі краще залишити школу?»*
6. *«А що ти збираєшся робити далі?»*
7. *«Мені цікаво знати, чому відвідування концерту (прогулянка з друзями, відвідування змагання) для тебе цікавіше, чим заняття в школі».*
8. *«Я тебе розумію: відпочивати, ходити на концерти, бувати на змаганнях, спілкуватися з друзями дійсно цікавіше, ніж учитися в школі. Але я, проте, хотів би знати, чому це так саме для тебе».*
9. _____

Ситуація 6

Учень, побачивши вчителя, коли той ввійшов у клас, говорить йому: «Ви виглядаєте дуже втомленим». Як на це повинен відреагувати вчитель?

1. *«Я думаю, що з твоєї сторони не дуже пристойно робити мені такі зауваження».*
2. *«Так, я погано себе почуваю».*
3. *«Не хвилюйся про мене, краще на себе подивися».*
4. *«Я сьогодні погано спав, у мене багато роботи».*
5. *«Не турбуйся, це не перешкодить нашим заняттям».*
6. *«Ти — дуже уважний, спасибі за турботу!»*
7. _____

Ситуація 7

«Я відчуваю, що заняття, які ви ведете, не допомагають мені», — говорить учень вчителю і додає: «Я взагалі думаю кинути заняття». Як на це повинен відреагувати вчитель?

1. *«Перестань говорити дурниці!»*
2. *«Нічого собі, додумався!»*
3. *«Можє, тобі знайти іншого вчителя?»*
4. *«Я хотів би докладніше знати, чому в тебе виникло таке бажання?»*
5. *«А що, якщо нам попрацювати разом над вирішенням твоєї проблеми?»*
6. *«Можє, твою проблему можна вирішити якось інакше?»*
7. _____

Ситуація 8

Учень говорить учителеві, демонструючи зайву самовпевненість: «Немає нічого такого, що я не зумів би зробити, якби захотів. У тому числі мені нічого не варто засвоїти і ваш предмет». Якою повинна бути на це репліка вчителя?

1. *«Ти занадто добре думаєш про себе».*
2. *«Із твоїми - то здібностями? — Сумніваюся!»*
3. *«Ти, напевно, почуваси себе досить упевнено, якщо заявляєш так?»*
4. *«Не сумніваюся в цьому, тому що знаю, що якщо ти захочеш, то в тебе усе вийде».*
5. *«Це, напевно, потребує від тебе великої напруги».*
6. *«Зайва самовпевненість шкодить справі».*
7. _____

Ситуація 9

У відповідь на відповідне зауваження вчителя учень говорить, що для того, щоб засвоїти навчальний предмет, йому не потрібно багато працювати: «Мене вважають досить розумною людиною». — Що повинен відповісти йому на це вчитель?

1. *«Цій думці, ти навряд чи відповідаєш».*
2. *«Ті труднощі, що були дотепер у тебе, і твої знання аж ніяк не свідчать про це».*
3. *«Багато людей вважають себе досить розумними, але далеко не усі на ділі є такими».*
4. *«Я радий(а), що ти такої високої думки про себе».*
5. *«Це тим більше повинно змусити тебе додавати більше зусиль у навчанні».*
6. *«Це звучить так, начебто ти сам не дуже віриш у свої здібності».*
7. _____

Ситуація 10

Учень говорить учителеві: «Я знову забув принести зошит (виконати домашнє завдання і т.п.)». Як повинен на це відреагувати вчитель?

1. *«Ну от, знову!»*
2. *«Чи не здається тобі це проявом безвідповідальності?»*
3. *«Думаю, що тобі настав час почати відноситися до справи серйозніше».*
4. *«Я хотів би знати, чому?»*
5. *«У тебе, імовірно, не було для цього можливості?»*
6. *«Як ти думаєш, чому я щораз нагадую про це?»*
7. _____

Ситуація 11

Учень у розмові з учителем говорить йому: «Я хотів би, щоб ви відносилися до мене краще, ніж до інших учнів». Як повинен відповісти вчитель на таке прохання учня?

1. *«Чому це я повинний відноситися до тебе краще, ніж до всіх інших?»*
2. *«Я зовсім не збираюся грати в мазунчиків і фаворитів!»*
3. *«Мені не подобаються люди, що заявляють так, як ти».*
4. *«Я хотів би знати, чому я повинний особливо виділяти тебе серед інших учнів?»*
5. *«Якби я тобі сказав, що люблю тебе більше, ніж інших учнів, то ти почував би себе від цього краще?»*
6. *«Як ти думаєш, як насправді я до тебе відношуся?»*
7. _____

Ситуація 12

Учень, виразивши учителеві свої сумніви з приводу можливості гарного засвоєння його предмета, говорить: «Я сказав вам про те, що мене турбує. Тепер ви скажіть, у чому причина цього і як мені бути далі?». Що повинен на це відповісти вчитель?

1. *«У тебе, як мені здається, комплекс неповноцінності».*
2. *«У тебе немає ніяких підстав для занепокоєння».*
3. *«Перш, ніж я зможу висловити обґрунтовану думку, мені необхідно краще розібратися в суті проблеми».*
4. *«Давай почекаємо, попрацюємо і повернемося до обговорення цієї проблеми через якийсь час. Я думаю, що нам вдасться її вирішити».*
5. *«Я не готовий зараз дати тобі точну відповідь, мені треба подумати».*
6. *«Не хвилюйся, і в мене у свій час нічого не виходило».*
7. _____

Ситуація 13

Учень говорить учителеві: «Мені не подобається те, що ви говорите і пояснюєте на заняттях». Якою повинна бути відповідь учителя?

1. *«Це — погано».*
2. *«Ти, напевно, у цьому не розбираєшся».*
3. *«Я сподіваюся, що надалі, у процесі наших занять твоя думка зміниться».*
4. *«Чому?»*
5. *«А що ти сам любиш і готовий захищати?»*
6. *«На колір і смак товаришів нема».*
7. *«Як ти думаєш, чому я це говорю і пояснюю?»*
8. _____

Ситуація 14

Учень, явно демонструючи своє погане ставлення до когонебудь з товаришів по класі, говорить: «Я не хочу працювати (учитися) разом з ним». Як на це повинен відреагувати вчитель?

1. «Ну і що?»
2. «Нікуди не дінешся, все одно прийдеться».
3. «Це нерозумно з твоєї сторони».
4. «Але він теж не захоче після цього працювати (учитися) з тобою».
5. «Чому?»
6. «Я думаю, що ти не правий».
7. _____

Оцінка результатів і висновки

Кожна відповідь випробуваного — вибір ним того чи іншого з запропонованих варіантів оцінюється в балах відповідно до ключа, представленим у таблиці. Ліворуч по вертикалі в цій таблиці своїми порядковими номерами зазначені педагогічні ситуації, а праворуч зверху також в порядку їхнього проходження представлені альтернативні відповіді на ці ситуації. У самій же таблиці приведені бали, якими оцінюються різні варіанти відповідей на різні педагогічні ситуації.

**Оцінка в балах
різних варіантів відповідей на різні ситуації**

№	Обраний варіант відповіді і його оцінка в балах							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	4	3	4	2	5	5	—	—
2	2	2	3	3	5	5	—	—
3	2	3	4	4	5	5	—	—
4	2	3	3	4	5	5	—	—
5	2	2	3	3	2	4	5	5
6	2	3	2	4	5	5	—	—
7	2	2	3	4	5	5	—	—
8	2	2	4	5	4	3	—	—
9	2	4	3	4	5	4	—	—
10	2	3	4	4	5	5	—	—
11	2	2	3	4	5	5	—	—
12	2	3	4	5	4	5	—	—
13	3	2	4	4	5	4	5	—
14	2	2	3	4	4	5	—	—

Примітка. Свої власні відповіді оцінюються окремо, і відповідні оцінки додаються до загальної суми балів.

Здатність правильно вирішувати педагогічні проблеми визначається по сумі балів, набраної випробуваним по всім 14 педагогічним ситуаціям, діленої на 14.

1. Якщо випробуваний одержав середню оцінку вище 4,5 бали, то його педагогічні здібності (за даною методикою) вважаються високорозвиненими.
2. Якщо середня оцінка знаходиться в інтервалі від 3,5 до 4,4 бали, то педагогічні здібності вважаються середньорозвинутими.
3. Нарешті, якщо середня оцінка виявилася менше, ніж 3,4 бали, те педагогічні здібності випробуваного розглядаються як слаборозвинені.